

การรับรู้ของวิสัญญีพยาบาลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยโดยหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลและการปฏิบัติของวิสัญญีพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก โรงพยาบาลทุติยภูมิและตติยภูมิในภาคใต้

วิภารัตน์ จุฑาสันติกุล^{1*}
ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา²
ทัศนีย์ นะแส²

The Perceptions of Nurse Anesthetists Regarding Head Nurse Anesthetists' Safety Management and Nurse Anesthetists' Safety Practices for Patients under Anesthesia in Secondary and Tertiary Hospitals, Southern Thailand.

Wipharat Juthasantikul¹, Pratyanan Thiangchanya², Tasanee Nasae²

¹Department of Anesthesiology, Faculty of Medicine, ²Department of Administration of Nursing Education and Nursing Service, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla, 90110, Thailand.

*E-mail: jwiphara@medicine.psu.ac.th

Songkla Med J 2015;33(3):121-137

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนบางส่วนจากหน่วยวิจัยการจัดการความปลอดภัยในการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ ²ภาควิชาการบริหารการศึกษายาบาลและบริการการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

รับต้นฉบับวันที่ 14 ตุลาคม 2557 รับลงตีพิมพ์วันที่ 9 พฤษภาคม 2558

บทคัดย่อ:

ความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นหลักพื้นฐานที่สำคัญในระบบบริการสุขภาพ งานบริการด้านวิสัญญีเป็นงานที่ต้องดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะวิกฤต และจากการศึกษาข้อมูลยังพบอุบัติการณ์การเกิดความปลอดภัยในผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึก ดังนั้นการจัดการของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลและความรู้ความสามารถของวิสัญญีพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกจึงเป็นสิ่งสำคัญ

วัตถุประสงค์: 1) ศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก 2) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของวิสัญญีพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึก 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาล และการปฏิบัติงานของวิสัญญีพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ และตติยภูมิ ภาคใต้

วัสดุและวิธีการ: คัดเลือกวิสัญญีพยาบาลจำนวน 176 คน ที่ทำงานร่วมกับหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลมากกว่า 1 ปี ในโรงพยาบาลตติยภูมิ และตติยภูมิภาคใต้ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายไม่คืนที่ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) แบบสอบถามการจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึก (3) การปฏิบัติงานของวิสัญญีพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึก และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ค่าดัชนีความตรง เท่ากับ 0.88 และ 0.89 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.97 และ 0.94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษา: พบว่า คะแนนเฉลี่ยการจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย (M)=3.54, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)=0.58) คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกของวิสัญญีพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดี (M=4.42, S.D.=0.41) การจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกและการปฏิบัติงานของวิสัญญีพยาบาล เพื่อความปลอดภัยในผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกตามการรับรู้ของวิสัญญีพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.22, p<0.05$)

สรุป: ผลการศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพบริการด้านวิสัญญีในการจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าวิสัญญีพยาบาลและการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในผู้ป่วยที่ได้ยาระงับความรู้สึกของวิสัญญีพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการความปลอดภัย, การปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย, วิสัญญีพยาบาล, หัวหน้าวิสัญญีพยาบาล

Abstract:

A safety practice for patients is an essential basic of health service systems, especially anesthetic service for severe patients. According to the previous study, there is an incidence of unsafe patients under anesthesia. Therefore, the head nurse anesthetists' safety management and the knowledge of nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia are crucial.

Objective: The purposes of this descriptive correlational research were to study 1) the level of head nurse anesthetists' safety management for patients under anesthesia, 2) the level of nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia, and 3) the correlation between head nurse anesthetists' safety

management and nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia, in secondary and tertiary hospitals, southern Thailand.

Material and Method: Recruitment 176 nurse anesthetists who cooperated with head nurse anesthetists more than one year by simple random sampling without replacement from secondary and tertiary hospital in the southern Thailand. The questionnaire was designed by the researcher and comprised of 3 parts: 1) the general data form, 2) the head nurse anesthetists, safety management for patients under anesthesia questionnaire, and 3) the nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia questionnaire. The questionnaires parts 2 and 3 was validated by three experts, yielding content validity indices of 0.88 and 0.89 respectively and was examined using Cronbach's alpha coefficient giving values of 0.97 and 0.94 respectively. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's production moment correlation coefficient.

Results: The results showed that mean total score of head nurse anesthetists' safety management for patients under anesthesia was at a good level (mean=3.54, standard deviation=0.58). The mean score of nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia was at a good level (mean=4.42, standard deviation=0.41). Head nurse anesthetists' safety management for patients under anesthesia and nurse anesthetists' safety practices for patients under anesthesia as perceived by nurse anesthetists showed a statistically significant positive correlation at a very low level ($r=.22$, $p<0.05$).

Conclusion: These results can be used as a guideline to improve the quality of safety management of head nurse anesthetists and safety practices of nurse anesthetists for patients under anesthesia.

Keywords: head nurse anesthetists, nurse anesthetists, safety management, safety practices

บทนำ

ปัจจุบันพบผู้ป่วยที่มารับบริการในโรงพยาบาลของรัฐบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกแผนก รวมทั้งห้องผ่าตัด จากข้อมูลสถานการณ์ด้านสาธารณสุขในแผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) พบผู้ป่วยผ่าตัดเพิ่มจาก 1,454,400 ราย เป็น 1,939,539 ราย ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มถึงร้อยละ 33.36¹ ความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นเรื่องที่สำคัญ สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ได้กำหนดเป้าหมายและแนวทางสำคัญในการดูแลความปลอดภัยของผู้ป่วยที่เรียกว่า ซิมเปิล (SIMPLE)² สำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัด มีเป้าหมายหลักในการดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัย

(S: safe surgery) ได้แก่ การระบุตัว การผ่าตัดถูกคน ถูกตำแหน่ง การให้ยา การป้องกันการติดเชื้อและการป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการรักษา เป็นต้น ปัจจุบันการผ่าตัดมีความก้าวหน้าทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ประกอบกับผู้ป่วยมักมีโรคยากและซับซ้อน ที่มงานผ่าตัด ได้แก่ ศัลยแพทย์ วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล พยาบาลห้องผ่าตัด ต้องมีความชำนาญที่มากขึ้นเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย งานวิสัญญีเป็นงานที่ต้องดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เนื่องจากยาระงับความรู้สึกอาจกดระบบประสาท ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบหายใจ เป็นต้น ผู้ป่วยไม่รับรู้ความเจ็บปวด หายใจเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย³ อาจมีการเปลี่ยนแปลง